

CONCEPT
STRATEGIA NAȚIONALĂ DE INCLUZIUNE FINANCIARĂ
A REPUBLICII MOLDOVA 2030

1.	Denumirea documentului
	Proiect de Lege privind aprobarea Strategiei Naționale de Incluziune Financiară a Republicii Moldova 2030 (în continuare SNIF 2030).
2.	Tipul documentului de politici publice care se propune a fi elaborat și perioada planificată de implementare
	Documentul de politici publice urmează a fi elaborat de Banca Națională a Moldovei în strânsă colaborare și consultare cu instituțiile semnatare ale Memorandumului de înțelegere cu privire la elaborarea, implementarea și monitorizarea Strategiei Naționale de Incluziune Financiară, semnat la data de 28 iunie 2024, între Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Asociația Băncilor din Moldova. Documentul de politici publice va constitui o Strategie pe termen lung. Documentul va defini și planifica intervențiile instituțiilor participante în vederea sporirii incluziunii financiare pentru valorificarea oportunităților identificate privind accesul, utilizarea și calitatea serviciilor financiare destinate cetățenilor, gospodăriilor din medii sociale diverse, în special grupurilor vulnerabile sau celor excluse din sistemul financiar formal și întreprinderilor micro, mici și mijlocii (ÎMM-uri). SNIF 2030 va fi un element central în eforturile de dezvoltare a unui set de măsuri pentru a stimula incluziunea financiară în Republica Moldova. SNIF 2030 va fi elaborată în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, Regulamentului Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 și a Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și va viza expres domeniile de activitate ale Băncii Naționale a Moldovei, stabilite prin Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, stabilite prin Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, precum și ale Guvernului, stabilite prin Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern. Domeniile principale de intervenție: sectorul financiar, educație, economie și mediul de afaceri; protecția consumatorilor, calitatea produselor și serviciilor financiare. Domeniile conexe intervențiilor planificate în noul document de politici publice: dezvoltare regională, tehnologia informației și digitalizarea; cercetare, știință, inovații; cooperare economică internațională și integrare europeană. Subdomeniile conexe intervențiilor planificate în noul document de politici publice: industria tehnologiei informației și a ecosistemului pentru inovare digitală; antreprenoriatul social, raportare, evidență și statistică. Direcțiile prioritare de intervenție în cadrul SNIF 2030 se vor orienta spre patru piloni de intervenție de bază: (1) Utilizarea și calitatea serviciilor financiare.

Se referă la creșterea gradului de utilizare și accesare a produselor și serviciilor financiare de către diverse segmente ale populației, inclusiv dezvoltarea de produse și servicii financiare calitative și adecvate nevoilor specifice tuturor categoriilor de utilizatori, contribuind la creșterea egalității de gen, vârstă, localitate, abilități, poziție socială. Acest pilon se va concentra inclusiv pe încurajarea populației de a folosi produsele și serviciile financiare pentru a-și crește nivelul bunăstării financiare, fie că este vorba de gestionarea cheltuielilor, economisirea pentru viitor sau accesarea de credite/împrumuturi.

(2) Ecosistemul de plăți.

Vizează îmbunătățirea infrastructurii de plăți în special extinderea accesului la servicii financiare digitale moderne, eficiente și incluzive, cu accent pe zonele cu grad redus de digitalizare. Se urmărește eliminarea barierelor din calea utilizării plăților digitale, care va stimula creșterea numărului de utilizatori de servicii financiare sigure, rapide și la costuri reduse.

(3) Protecția consumatorilor financiari.

Se referă la îmbunătățirea continuă a cadrului de reglementare a protecției consumatorilor de servicii financiare pentru a asigura o protecție robustă a acestora. Totodată, se urmărește consolidarea capacităților de evaluare a riscurilor la care sunt expuși consumatorii de servicii financiare și consolidarea mecanismelor de intervenții pentru a garanta siguranța acestora.

(4) Capacitatea financiară.

Vizează creșterea gradului de alfabetizare financiară a populației, contribuind astfel la creșterea egalității de gen, vârstă, localitate, abilități, poziție socială și sporirea încrederii cetățenilor în sistemul financiar. O societate cu un grad ridicat de educație financiară și cu încredere în sistemul financiar va fi mai capabilă să ia decizii financiare înțelepte și bine fundamentate, să crească autonomia financiară a diferitor categorii de cetățeni – femei, tineri, persoane din zonele rurale, persoane cu dizabilități, vulnerabile social, etc, care să le aducă beneficii atât lor, cât și familiilor lor.

3.	Problemele care vor fi abordate în documentul de politici publice
-----------	--

Primele oportunități de îmbunătățire în domeniul incluziunii financiare în Republica Moldova au fost atestate de către Fondul Monetar Internațional (FMI), urmare desfășurării unui diagnostic al sistemului financiar, în cadrul misiunii privind revizuirea stabilității sectorului financiar (FSSR) din anul 2021. Unul din modulele cuprinse în cadrul misiunii FSSR a fost stabilitatea financiară, care a vizat inclusiv aspecte în domeniul incluziunii financiare. Atunci au fost remarcate unele lacune în dimensiunile incluziunii financiare cum ar fi educația financiară și plățile, cadrul fragmentat și ineficient privind protecția consumatorilor finanțarea digitală și electronică și faptul că multe tranzacții sunt încă efectuate în numerar. Conform datelor Băncii Mondiale, întrucât Republica Moldova este țara cu cea mai mare dependență de remiteri de bani din Europa, a fost remarcat inclusiv potențialul de valorificare a remiterilor de bani prin furnizarea unor produse financiare adiționale. Totodată, a fost atestată lipsa unei strategii naționale și a unui mecanism de coordonare interinstituțional pentru abordarea acestor probleme.

Revizuirea nivelului incluziunii financiare din cadrul misiunii FSSR a urmat Ghidul Comitetului Basel privind Aplicarea Principiilor Fundamentale Basel la Reglementarea și Supravegherea Instituțiilor Relevante pentru Incluziunea Financiară, Principiile G20 pentru Incluziunea Financiară Inovatoare, Principiile la Nivel Înalt OECD-G20 privind Protecția Consumatorilor Financiari și Principiile la Nivel Înalt OECD privind Strategiile Naționale pentru Educația Financiară.

A doua recomandare de elaborare a unei Strategii Naționale de Incluziune Financiară a fost stipulată în Memorandumul cu privire la politicile economice și financiare, semnat la data de 04 aprilie 2023 (cu modificările ulterioare), între Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei. Conform Memorandumului s-a recomandat lansarea măsurilor de reformă în vederea consolidării incluziunii financiare, prin facilitarea accesului tuturor cetățenilor la produse și servicii financiare convenabile și accesibile, cu participarea diverselor instituții interguvernamentale,

reprezentanților sectorului financiar, experților în domeniul educației, beneficiind totodată de sprijin din partea partenerilor de dezvoltare.

Având în vedere cele expuse mai sus, Banca Națională a Moldovei a inițiat procesul de elaborare a SNIF. În acest context, a fost solicitată asistență din partea Băncii Mondiale pentru elaborarea primei Strategii Naționale de Incluziune Financiară pentru Republica Moldova. Ca parte a acestei asistențe tehnice și urmare misiunii desfășurate la Chișinău în perioada 23 septembrie – 04 octombrie 2024, finanțată de Fondul Fiduciar MGROW¹, Banca Mondială a pregătit un Raport de diagnostic, care evidențiază domeniile cheie de intervenție ale SNIF, cu accent pe creșterea accesului și stimularea utilizării serviciilor financiare.

Principalii factori care condiționează creșterea lentă a incluziunii financiare în Republica Moldova provin atât din problemele legate de cerere, cât și de ofertă. Există o preferință predominantă pentru numerar și un nivel scăzut de utilizare a serviciilor financiare, inclusiv a celor digitale. Economia țării prezintă, de asemenea, o înclinație către tranzacțiile financiare informale din cauza cerințelor formale stricte ale sectorului financiar, împreună cu o economie puternic dependentă de sectorul informal. În cele din urmă, există o acoperire insuficientă a serviciilor financiare digitale.

Bariere în calea accesului și utilizării serviciilor financiare.

În comparație cu țările din regiune, Republica Moldova progresa, dar rămâne în urmă în ceea ce privește deținerea conturilor și adoptarea produselor de economisire și creditare în general.² Conform ultimelor date disponibile la moment aferente WB Global Findex 2021³ (în continuare Findex 2021), deținerea de conturi în rândul populației adulte moldovenești a fost de 64% în 2021, cu o creștere de aproape 20 de puncte procentuale față de 2017 și de peste 3 ori mai mare decât în urmă cu un deceniu, ceea ce reprezintă o creștere remarcabilă. Totuși, deținerea de conturi este sub media regională pentru Europa și Asia Centrală (excluzând țările cu venituri ridicate), care înregistra în anul 2021 - 78%. Comportamentul de economisire este, de asemenea, scăzut comparativ cu datele regionale. În timp ce 53% din populația adultă a țării a raportat că a economisit bani în ultimul an, doar 8% au raportat că au depus economii într-o entitate financiară sau într-un cont de plată electronic.

Lipsa unei abordări diferențiate în funcție de gen, vârstă, abilități, localitate, poziție socială, etc. în proiectarea și furnizarea serviciilor financiare duce la excluderea sau accesul limitat pentru anumite categorii de populație, contribuie la perpetuarea inegalităților de șanse și limitează potențialul de dezvoltare economică și socială al acestora.

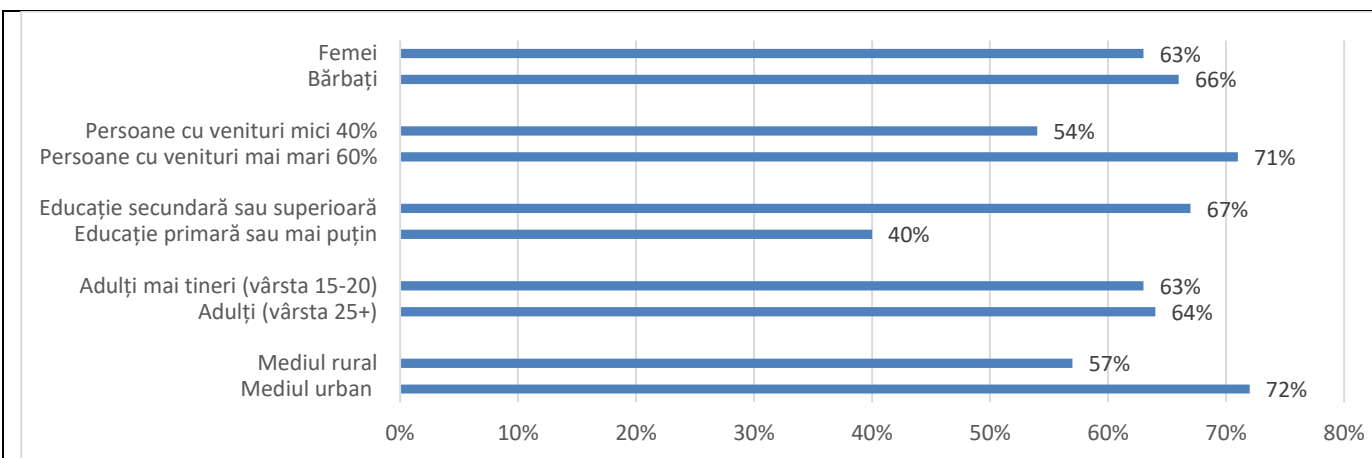
În pofida progresului constant în privința deținerii de conturi, diferențele în ceea ce privește deținerea conturilor în rândul anumitor segmente demografice persistă. Deținerea de conturi în rândul rezidenților din mediul rural, adulților mai tineri, adulților cu educație primară și a celor cu venituri mici la nivel de 40% din populație este vizibil mai mică decât alte segmente demografice, potrivit Findex 2021 (Figura 1). Aceste lacune indică faptul că nevoile anumitor segmente de populație deservite insuficient nu sunt satisfăcute de ofertele de produse existente sau de mecanismele de livrare.

Figura 1: Deținerea de conturi pe segmente demografice

¹ Moldova – Creștere, Reziliență și Oportunități pentru Bunăstare (M-GROW) a fost înființat pentru a oferi un mecanism coordonat de finanțare și sprijin pentru a ajuta Guvernul Republicii Moldova să facă investiții critice, să sporească competitivitatea și să consolideze instituțiile pentru dezvoltarea verde, reziliență și incluzivă a țării și integrarea regională în Europa.

² Comparatorii regionali utilizați pentru Moldova sunt Albania, Armenia, Serbia, Ucraina, Georgia și Europa și Asia Centrală (excluzând țările cu venituri ridicate). Această listă a fost obținută prin discuții cu BNM în etapa de dezvoltare a propunerii SNIF.

³ Deși sunt în prezent depășite, datele Findex 2021, sunt utilizate deoarece: 1) sunt un sondaj din partea cererii, comparativ cu datele din partea ofertei de la autoritățile naționale care nu arată conturi unice; 2) au o metodologie standardizată care permite comparația între țări. Următoarea ediție a datelor Findex va fi disponibilă în iulie 2025.

În prezent, sectorul financiar stimulează insuficient inovația și acordă puțină atenție grupurilor defavorizate, cum ar fi populația rurală, persoanele în vârstă sau cei care au un ritm mai lent de adoptare a serviciilor financiare digitale. Sectorul financiar este dominat de patru bănci, care dețin în jurul la 80% din active și care ar trebui să fie mai eficient stimulate să exploreze aceste noi segmente de clienți. Activitatea instituțiilor financiare nebancare este în creștere, împrumuturi pe piața dată fiind contractate de mai mult de 16% din cetățenii moldoveni, dar piața pentru produse și servicii în regiunile cu infrastructură financiară insuficient dezvoltată rămâne limitată. Optimizarea cadrului de reglementare existent va încuraja prestatorii de servicii de plată să dezvolte soluții inovatoare, adaptate nevoilor populației din zone cu acces redus la servicii financiare, contribuind astfel la incluziunea financiară și la dezvoltarea durabilă.

Există disparități regionale puternice în statisticile de incluziune financiară în Republica Moldova.

Persoanele cu venituri mai ridicate și entitățile corporative mari utilizează în general servicii bancare formale, evidențiându-se o disparitate între zonele urbane și rurale. Populația Moldovei a scăzut de la 3,38 milioane în 2004 la 2,40 milioane în 2024⁴, cel mai semnificativ declin având loc în regiunile rurale. Această scădere a populației a diminuat activitatea economică în afara zonei Chișinău, reducând raționamentul băncilor pentru a menține o prezență activă în aceste zone. În plus, ratele ridicate de emigrare contribuie la îmbătrânirea accelerată a populației, în special în zonele rurale. Ca urmare, multe bănci își concentrează strategiile de afaceri pe Chișinău și alte câteva centre urbane. Între timp, în zonele rurale, furnizorii de servicii financiare nebancare au intervenit pentru a răspunde cererii tot mai mari de credite în aceste zone.⁵ Prin urmare, este esențială interacțiunea cu furnizorii de servicii financiare pentru a-i ajuta să atragă și să deservască mai bine segmentele cheie, cum ar fi persoanele în vârstă, cele cu venituri mai mici, cu un nivel de educație mai scăzut și mai puțin alfabetizate financiar.

Gradul de utilizare a conturilor la care este atașat cel puțin un card de plată în Republica Moldova este în creștere. Conform datelor raportate de prestatorii de servicii de plată în anul 2024, prin intermediul cardurilor de plată, au fost efectuate, atât în țară cât și peste hotare, 276,3 milioane operațiuni în valoare de 176,6 miliarde lei, în creștere față de anul 2023 cu 29,1 la sută ca număr și cu 17,6 la sută ca valoare. Din volumul total al operațiunilor efectuate cu cardurile emise în țară, 89,0 la sută au reprezentat plăți fără numerar, iar 11 la sută – retrageri de numerar. Analizând evoluția operațiunilor locale efectuate cu cardurile de plată, se constată că numărul plăților fără numerar a înregistrat o creștere de 34,4 la sută față de anul 2023, în timp ce numărul retragerilor de numerar s-a micșorat cu 2,1 la sută față de anul 2023. Această scădere reflectă o tranziție spre o economie mai digitalizată și mai puțin dependentă de numerar.

Tot mai mulți oameni preferă să folosească cardurile bancare, aplicațiile mobile și alte metode electronice pentru plăți, reducând nevoia de numerar. Cu toate acestea, dincolo de utilizarea conturilor pentru depuneri

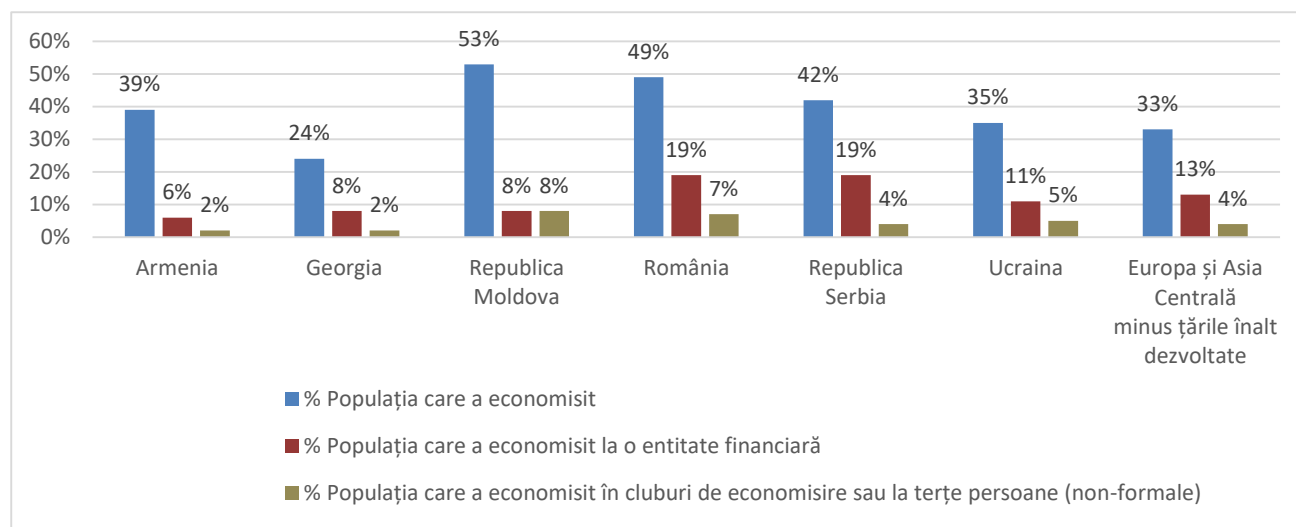
⁴ Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova

⁵ <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/002/2022/061/article-A003-en.xml>

și retrageri, există spațiu substanțial pentru a crește amploarea serviciilor financiare utilizate de cei care sunt deja integrați în sistemul financiar. Mai exact, gradul de utilizare a plăților digitale, creditelor și economiilor ar putea fi consolidat în beneficiul atât al persoanelor fizice, cât și al IMM-urilor.

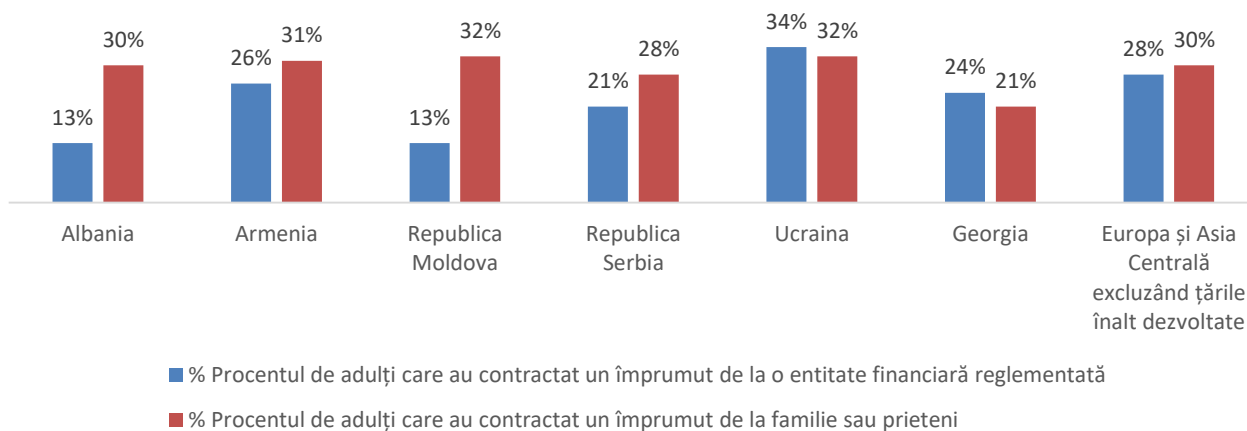
Există oportunități semnificative de creștere în utilizarea produselor de economisire formală în Republica Moldova. Potrivit Findex 2021 (Figura 2), moldovenii tind să economisească mai mult în comparație cu țările din regiune. Acest lucru este foarte promițător atât pentru incluziunea financiară, cât și pentru dezvoltarea economică generală. Cei cu venituri mici și nivel scăzut de educație reprezintă o proporție mai mică dintre adulții care economisesc prin instrumente financiare formale. Totodată, soldul depozitelor persoanelor fizice în instituțiile financiare, la sfârșitul anului 2024 comparativ cu anul 2023 a înregistrat o majorare cu 8 886,2 milioane lei (13,2 la sută) până la 75,958.4 milioane lei.

Figura 2: Gradul de economisire (% din adulți)

Utilizarea limitată a serviciilor de creditare. Procentul de adulți care au raportat că au contractat un împrumut (din orice sursă) a scăzut de la 54,2% în 2017 la 45% în 2021, în timp ce procentul de adulți care au contractat un împrumut de la o entitate financiară reglementată a fost de doar 13% în 2021, conform Findex 2021 (Figura 3). Ambele cifre sunt mai mici decât cele înregistrate în țările din Europa și Asia Centrală excluzând din lista dată țările înalt dezvoltate, care au fost de 30% și, respectiv, 28%.

Figura 3: Debitori după sursă, 2021 (% dintre adulți)

Accesul la finanțare și costul ridicat al creditului sunt principalele bariere care limitează dezvoltarea IMM-urilor în Republica Moldova. Potrivit Forumului Finanțării IMM-urilor⁶, deficitul de finanțare a IMM-urilor în Republica Moldova în 2017 a fost estimat la 14% din PIB și, prin urmare, circa 36% dintre micro întreprinderi și 14% dintre întreprinderile mici și mijlocii sunt limitate total sau parțial de accesul la credite.

Băncile au suficientă lichiditate pentru a spori accesul la finanțare a IMM-urilor. Performanța financiară și indicatorii prudențiali cheie arată o capacitate suficientă în sectorul bancar pentru a susține creșterea creditării pentru IMM-uri. Totuși, lichiditatea excesivă nu a fost canalizată pentru a sprijini finanțarea IMM-urilor. La sfârșitul anului 2024, după valoarea creditelor acordate IMM-urilor, 82,6 la sută, au fost acordate de către sectorul financiar bancar și 17,4 la sută de către sectorul financiar nebancar.

Lipsa produselor și infrastructurii financiare adaptate nevoilor specifice ale unor segmente ale populației. Republica Moldova a întreprins eforturi concertate atât în sectorul public, cât și în cel privat, cu inițiative și colaborări în curs de desfășurare pentru consolidarea ecosistemului de plăți în vederea îmbunătățirii incluziunii financiare.

În ultimii ani au fost implementate mai multe reforme legislative și de reglementare pentru a îmbunătăți sistemul național de plăți. A fost dezvoltată semnificativ infrastructura de plăți retail din Republica Moldova, BNM luând măsuri active pentru sporirea eficienței și securității sistemului național de plăți.

Cu toate acestea, deși au fost inițiate eforturi pentru a oferi conturi și produse financiare incluzive, persistă provocări, mai ales în atragerea populației din mediul rural și cu venituri mici. În prezent, Republica Moldova nu are reglementări care să impună accesul la conturi de plată cu servicii de bază, accesibile și cu costuri reduse pentru toți cetățenii. Deși un număr considerabil de bănci oferă conturi curente standard, acestea sunt frecvent asociate cu comisioane sau cerințe de sold minim, aspecte care pot limita accesibilitatea pentru segmentele de populație cu venituri reduse.

Necesitatea creșterii în continuare a numărului tranzacțiilor fără numerar, diversificarea produselor financiare, în special cele digitale/inovative. Există încă loc pentru o creștere suplimentară a plăților digitale (de exemplu, plăți cu cardul și plățile instant) și pentru diminuarea plăților în numerar. Republica

Moldova a înregistrat o creștere substanțială a ratei adulților care au efectuat sau au primit o plată digitală (de la 40% în 2014 la 60% în 2021, cu 25% dintre adulți care au efectuat o plată digitală în magazin pentru prima dată după începerea pandemiei). Cu toate acestea, în comparație cu restul regiunii din Europa și

⁶ MSME Finance Gap | SME Finance Forum

Asia Centrală, Moldova continuă să rămână în urma mediei regionale de 74% (media Europa și Asia Centrală minus țările înalt dezvoltate).⁷

Economia continuă să fie parțial bazată pe numerar, în special în zonele rurale. De exemplu, 56% din populația Republicii Moldova continuă să plătească facturile de utilități în numerar, iar 49% dintre pensionarii din sectorul public continuă să-și primească plățile în numerar.⁸ În plus, o parte din populație (în special în rândul persoanelor în vârstă) retrag în numerar salariile sau pensiile (chiar și atunci când acestea sunt transferate în conturile lor) pentru a-și efectua plățile zilnice folosind numerar. Există oportunități de a continua digitalizarea fluxurilor de plăți, inclusiv pensii, plata facturilor și a serviciilor de transport.

Mai multe servicii publice (de exemplu, prin MPay) și unele servicii de transport pot fi deja plătite prin mijloace digitale. Deoarece aceste tipuri de servicii reprezintă factori cheie ai adoptării plăților digitale pentru o mare parte a populației, este esențial să se extindă utilizarea plăților digitale pentru astfel de servicii, dar și pentru altele unde este aplicabil.

Plățile publice către persoanele fizice (G2P) sunt destul de digitalizate în Moldova, ceea ce contribuie la nivelul ridicat de deținere a conturilor. Guvernul Republicii Moldova a făcut pași importanți pentru modernizarea plăților în serviciul public prin intermediul platformei de plăți electronice MPay, lansată în 2013. Până în 2020, MPay a integrat peste 1.500 de servicii de la aproximativ 230 de instituții publice și private (inclusiv plățile facturilor de utilități), oferind cetățenilor o modalitate sigură și eficientă de a gestiona diverse plăți online. În 2023, MPay s-a extins pentru a include plățile salariale pentru angajații din sectorul public. Plățile, cum ar fi salariile din sectorul public, sunt plătite direct în conturile bancare ale consumatorilor. Cu toate acestea, există o oportunitate de a digitaliza în continuare pensiile - în anul 2024, 39,1 la sută din suma pensiilor achitate de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost achitată în numerar și 60,9 la sută au fost achitate la cont. Digitalizarea salariilor din sectorul privat – deși la egalitate cu media regională de 69%, poate fi consolidată în continuare.

Remiterile de bani reprezintă o sursă relevantă de venit pentru un număr semnificativ de rezidenți ai Republicii Moldova, dar expedierea de remitențe spre Republica Moldova implică costuri ridicate pentru expeditor. În 2024, fluxurile de remiteri de bani către țară au constituit aproape 10.2 la sută relativ la PIB, în timp ce costul pentru un transfer de 200 de dolari spre Republica Moldova a fost în medie de la 9-12 dolari în aceeași perioadă.

Cu toate acestea, o parte a remitențelor continuă să fie primită și utilizată în afara circuitului financiar formal, ceea ce limitează oportunitățile beneficiarilor de a accesa servicii financiare sigure și adaptate nevoilor lor. Această situație afectează în special anumite categorii socio-demografice, cum ar fi populația din mediul rural și persoanele cu venituri reduse. În acest context, este prioritară promovarea remitențelor digitale și a transferurilor remiterilor direct în conturi bancare, prin campanii de informare care să evidențieze avantajele acestor canale în ceea ce privește costurile reduse, siguranța tranzacțiilor și accesul facil la alte produse și servicii financiare.

Alinierea cerințelor față de sistemul național de plăți la cel ale UE poate reduce costul transferurilor de fonduri către Republica Moldova, fiind în medie mai ieftine decât retransferurile de bani în numerar. Integrarea Republicii Moldova în SEPA reduce și mai mult costul transferurilor de fonduri spre Republica Moldova din alte țări care fac parte din zona SEPA, ceea ce poate acționa în continuare ca un stimulent pentru utilizarea conturilor în scopul încasărilor de remitențe, contribuind la incluziunea financiară.

Aplicarea deficitară a normelor în domeniul protecției consumatorilor de servicii financiare.

⁷ Banca Mondială Global Findex, 2021

⁸ Banca Mondială Global Findex, 2021

Republica Moldova a trecut printr-o tranziție semnificativă în aranjamentele instituționale de protecție a consumatorilor de servicii financiare, consolidând mandatele de reglementare și supraveghere în cadrul Comisiei Naționale pentru Piețe Financiare (CNPF) începând cu iulie 2023. Această schimbare a transferat responsabilitățile de protecție a consumatorilor de servicii financiare de la Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor la CNPF, în timp ce BNM reprezintă, după schimbările legislative, autoritatea prudențială. Modelul de supraveghere a protecției consumatorilor de servicii financiare urmează a fi consolidat prin tranziția către un cadru de supraveghere bazat pe identificarea și evaluarea riscurilor. Astfel, sunt necesare îmbunătățiri aferente clarificării domeniului de protecție a consumatorilor în partea care ține de respectarea prevederilor legale de către entitățile financiare, precum și îmbunătățirea mecanismelor interne și instituirea celor externe de rezolvare a reclamațiilor.

Cadrul actual de protecție a consumatorilor de servicii financiare din Republica Moldova este fragmentat și prezintă unele lacune. Deși legislația sectorială existentă abordează parțial aspecte precum tratamentul echitabil și transparența, domenii cruciale precum soluționarea litigiilor, transparența comisioanelor și distribuția produselor nu sunt reglementate uniform la nivelul tuturor furnizorilor de servicii financiare. Această inconsecvență conduce la un nivel dispersat de protecție pentru consumatori.

Preocupările privind protecția consumatorilor persistă, în special în cazul organizațiilor de creditare nebancară care vizează consumatorii cu educație financiară scăzută.

Focusul urmează a fi pus pe alinierea cadrului de reglementare a consumatorilor de servicii financiare la directivele Uniunii Europene, cooperarea inter-instituțională, implementarea în continuare a politicilor stricte pentru prevenirea fraudelor financiare, promovarea transparenței în operațiunile băncilor și instituțiilor financiare non-bancare, astfel încât toți cetățenii să aibă mai multă încredere în utilizarea serviciilor financiare.

Alfabetizarea financiară limitată este una dintre principalele bariere în calea unei incluziuni financiare sporite.

Nivelurile de capacitate financiară⁹ în Republica Moldova sunt scăzute și necesită intervenții țintite. Educația financiară cuprinde cinci dimensiuni de bază: cunoștințe și abilități financiare de bază, cunoașterea instrumentelor financiare disponibile, know-how practic de utilizare a aplicațiilor financiare digitale, capacitatea de a lua decizii financiare adecvate într-un context digital și autoprotecția împotriva escrocheriilor și fraudelor online. Inițiativele actuale de educație financiară din Moldova se concentrează pe alfabetizarea financiară largă în instituțiile de învățământ, cu puțin accent pe abilitățile de educație financiară digitală.

Mai multe instituții publice și participanți pe piață lucrează la inițiative pentru educația financiară, dar o strategie generală și un mecanism formal de coordonare pentru educația financiară lipsesc, generând lacune și suprapuneri, având în vedere că aceste inițiative nu sunt coordonate conform unui cadru comun.

Totodată, nu există o monitorizare sau evaluare sistematică a activităților de educație financiară în Moldova, ceea ce face dificilă evaluarea impactului acestora. Dezvoltarea de linii directorii de educație financiară pentru furnizorii de servicii financiare și încorporarea datelor din fraudă și escrocherii în campaniile de educație financiară pot spori eficiența inițiativelor de educație financiară.

În mare parte, este de remarcat că o bună parte a populației, în special din zonele rurale, nu au suficiente cunoștințe despre produsele și serviciile financiare disponibile, ceea ce poate duce la o utilizare limitată a resurselor financiare și la reticență în a accesa servicii bancare/financiare. În acest sens, BNM și alte

⁹Capacitatea financiară se referă la conceptul că persoanele capabile din punct de vedere financiar care iau decizii financiare eficiente și interacționează eficient cu furnizorii de servicii financiare au mai multe șanse de a-și atinge obiectivele financiare și, prin urmare, de a îmbunătăți bunăstarea gospodăriilor lor. Se așteaptă ca programele de educație financiară, atunci când sunt concepute și livrate eficient, să poată fi implementate ca instrumente pentru a crește capacitatea financiară a consumatorilor.

autorități și entități financiare dezvoltă continuu programe educaționale pentru populație, inclusiv prin intermediul platformelor online și al parteneriatelor cu organizații non-guvernamentale.

În concluzie, tabloul provocărilor și problemelor majore privind incluziunea financiară în Republica Moldova include următoarele:

- Preferință predominantă pentru tranzacții în numerar în detrimentul plăților digitale și reticență din partea populației în accesarea produselor și serviciilor financiare digitale
- Persistența fenomenelor financiare informale (structurale) generează lipsa de transparență economică, limitează accesul populației la produse financiare incluzive și frânează adopția soluțiilor digitale de plată.
- Existența disparităților sociale privind incluziunea financiară, categoria persoanelor înstărite și întreprinderile mari înregistrează o accesibilitate mai înaltă la serviciile bancare în comparație cu persoanele din grupuri sociale vulnerabile și IMM-uri.
- Existența disparităților regionale privind incluziunea financiară, remarcată prin accesibilitatea mai înaltă la serviciile financiare în zonele urbane în comparație cu zonele rurale.
- Ofertele de produse limitate pentru persoanele fără conturi bancare formale, în special în zonele rurale, unde serviciile financiare sunt mai greu de accesat, în special lipsa produselor financiare digitale/inovative.
- Nivelul insuficient al intermedierei financiare din Republica Moldova, în special creditare formală scăzută, ce contribuie la încetinirea creșterii economice și dezvoltării sectorului privat, afectând competitivitatea și capacitatea de dezvoltare a IMM-urilor și persoanelor fizice.
- Bariere privind accesul la finanțare a IMM-urilor din cauza lipsei produselor financiare adaptate, costurilor ridicate și formalităților complexe și birocratice existente.
- Accesul limitat sau în unele cazuri inexistent la produse și servicii financiare variate și adecvate destinate segmentelor de populație vulnerabile incluzând tinerii, femeile, vârstnicii, persoanele cu dizabilități, persoanele social-vulnerabile sau aflate în dificultate.
- Decalaj esențial în utilizarea produselor de economisire formale în Republica Moldova în detrimentul economiilor informale.
- Digitalizarea incompletă a plăților salariale în sectorul privat din Republica Moldova, persistența în continuare a plăților în numerar, utilizarea limitată a transferurilor bancare electronice și a altor metode digitale.
- Costul ridicat de remitere de bani către Republica Moldova și lipsa de produse financiare adiționale destinate cetățenilor din diasporă, în vederea facilitării transferurilor de fonduri.
- Cadrul actual de protecție a consumatorilor financiari din Republica Moldova este fragmentat și prezintă deficiențe în special în ceea ce privește soluționarea internă a litigiilor, transparența comisioanelor și distribuția neuniformă a produselor financiare.
- Nivelurile scăzute de alfabetizare și capacitate financiară în Republica Moldova, insuficiența programelor educaționale pentru populație, inclusiv prin intermediul platformelor online și al parteneriatelor cu autoritățile publice, instituțiile private, organizațiile non-guvernamentale, etc.

4.	Scopul elaborării documentului de politici publice
-----------	---

Scopul elaborării Strategiei Naționale de Incluziune Financiară a Republicii Moldova 2030 constă în stabilirea unui cadru strategic pe termen lung în vederea stabilirii direcțiilor prioritare de intervenții întru atingerea obiectivelor de incluziune financiară în Republica Moldova în vederea asigurării unui nivel susținut al bunăstării și incluziunii economice și sociale.

Strategia va contribui la reducerea disparităților de gen, vârstă, localitate, abilități, poziție socială în accesul la servicii financiare, prin promovarea unor intervenții adaptate nevoilor specifice ale acestor categorii de populație, în special ale celor vulnerabile, prin consolidarea autonomiei lor economice.

Viziunea pentru Strategia Națională de Incluziune Financiară a Republicii Moldova 2030 este construirea unui ecosistem financiar demn de încredere, incluziv și eficient, care să ofere tuturor persoanelor și întreprinderilor micro, mici și mijlocii (ÎMM-uri) din țară servicii financiare accesibile, de înaltă calitate și sigure, promovând o societate rezilientă și prosperă, reducând inegalitățile economice și sociale, contribuind la creșterea economică.

Totodată, elaborarea și implementarea strategiei va contribui direct la:

Creșterea accesului și utilizării serviciilor financiare

Strategia își propune să crească accesul tuturor segmentelor populației și ÎMM-urilor la servicii financiare, inclusiv economii și credite. În acest scop, inițiativele vor fi coordonate într-un cadru strategic comun, cu obiective naționale clare, pentru a valorifica oportunitățile de îmbunătățire identificate în vederea sporirii incluziunii financiare. Acest lucru va permite mobilizarea tuturor părților interesate în jurul unui cadru de politici unitar pentru creșterea incluziunii financiare și va încuraja dezvoltarea unor servicii financiare adaptate nevoilor specifice diferitor segmente ale populației și ÎMM-uri, astfel încât acestea să fie ușor accesibile și utile.

Stimularea formalizării tranzacțiilor economice

SNIF 2030 vizează reducerea dependenței de tranzacțiile informale prin promovarea activă a utilizării serviciilor financiare formale (plăți, economii, credite) prin intermediul entităților financiare, inclusiv prin trecerea de la tranzacțiile în numerar la tranzacțiile digitale. Aceasta implică o evaluare aprofundată a reglementărilor pentru a găsi un echilibru optim între controlul riscurilor și dezvoltarea pieței, facilitând astfel trecerea de la numerar la plăți digitale.

Promovarea inovației și digitalizării serviciilor financiare

Prin stimularea inovației în serviciile financiare, cu un accent deosebit pe serviciile digitale, SNIF va încuraja utilizarea plăților digitale (P2P și P2B, P2G, plăți instantanee, carduri) pentru a reduce economia informală și a spori adoptarea serviciilor financiare digitale. Aceasta va fi susținută de inițiative de educație financiară digitală care acoperă cunoștințe de bază, luarea deciziilor financiare în context digital și autoprotecția împotriva fraudelor online, completând inițiativele existente de alfabetizare financiară.

Conform estimărilor Băncii Mondiale, se sugerează că dacă Moldova atinge nivelurile medii ale țărilor din Europa și Asia Centrală în ceea ce privește plățile digitale și utilizarea capitalului de afaceri, încă 313.000 de persoane (inclusiv 171.000 de femei) ar adopta plățile digitale, iar 4.000 de întreprinderi ar depăși constrângerile financiare. Acest lucru ar putea crea până la 680.000 de locuri de muncă suplimentare sau îmbunătățite direct și indirect.

Protecția consumatorilor de servicii financiare

Continuarea consolidării capacității instituționale a Comisiei Naționale a Piețelor Financiare în calitate de autoritate de supraveghere în domeniul protecției consumatorilor de servicii financiare. Totodată, se va pune accent pe îmbunătățirea instrumentelor de soluționare a reclamațiilor la nivelul entităților financiare, precum și dezvoltarea mecanismelor eficiente de soluționare alternativă a litigiilor în afara acestora.

În același timp, este necesară uniformizarea cerințelor de reglementare în domeniul protecției consumatorilor de servicii financiare, atât prin acoperirea tuturor entităților financiare cât și a întregului spectru de servicii financiare în domeniul de protecție a consumatorilor pentru a asigura un tratament echitabil și orientat spre consumator. De asemenea, este importantă îmbunătățirea eforturilor de coordonare a politicilor publice și a acțiunilor în domeniul calității serviciilor financiare și protecției consumatorilor între CNPF și BNM, inclusiv prin schimbul de informații.

Intensificarea la nivel național a eforturilor de incluziune și conștientizare financiară, prin încadrarea mediului public și privat în activități de sporire a competențelor financiare ale cetățenilor și încurajarea utilizării responsabile a serviciilor financiare. Crearea unui parteneriat național extins pentru schimbul de bune practici, identificarea provocărilor și elaborarea de soluții integrate, asigurând astfel o abordare coerentă și eficientă a incluziunii financiare pe termen lung.

Îmbunătățirea nivelului de educație financiară și a capacității de utilizare a serviciilor financiare

Aceasta presupune conceperea și livrarea eficientă a instrumentelor de educație financiară, în vederea creșterii capacității financiare a consumatorilor.

De asemenea, este necesară orientarea spre educația financiară digitală, în special spre îmbunătățirea cunoștințelor și abilităților financiare de bază, cunoașterea serviciilor financiare digitale disponibile, dezvoltarea capacității de a lua decizii financiare adecvate într-un context digital în continuă evoluție și a autoprotecției împotriva escrocheriilor și fraudelor online.

Aceste direcții de intervenție vor ghida Republica Moldova pe calea tranziției spre o economie formală susținută de practici de reglementare în beneficiul cetățenilor, asigurând prosperitate, incluziune financiară pentru toate categoriile de cetățeni, inclusiv cu punerea bazei financiare durabile cu efecte inclusiv pentru generațiile viitoare.

5.	Concordanța cu documentele de politici publice, de planificare și angajamentele internaționale
-----------	---

➤ SNIF 2030 propusă spre elaborare va sprijini transpunerea direcțiilor prioritare trasate în **Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”¹⁰ (SND 2030)**, documentul de viziune strategică, care indică direcțiile de dezvoltare durabilă a țării în următorii ani și reprezintă vectorul de referință pentru toate documentele de politici la nivel național, regional și local.

SNIF 2030 va fi racordată la **SND 2030** și va contribui direct la viziunea de dezvoltare SND 2030 prin contribuirea la realizarea pct. 6) *”incluziunea socioeconomică, sistemul economic trebuind să ofere oportunități pentru încadrarea tuturor persoanelor, inclusiv a celor din grupurile vulnerabile”*, precum și la atingerea Obiectivelor de dezvoltare generale, în special:

- **OG1. Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților**
- **OG3. Garantarea educației corespunzătoare și de calitate pentru toți pe tot parcursul vieții**
- **OG7. Asigurarea unei guvernări eficiente, incluzive și transparente.**

Direcțiile de politici și intervențiile prioritare incluse în SND 2030 care vor contribui la realizarea obiectivelor de dezvoltare generale SND și sunt tangente SNIF 2030, sunt următoarele:

5.3. Transformarea electronică a guvernării, societății și economiei;

5.9. Politici și management în domeniul macroeconomic și de dezvoltare a economiei;

5.10. Susținerea dezvoltării antreprenoriatului;

5.12. Promovarea oportunităților investiționale.

➤ SNIF 2030 va fi aliniată la **Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030¹¹** transpusă contextului național, și va contribui direct la atingerea obiectivelor și a țințelor strategice, în special, a **Obiectivelor de dezvoltare durabilă (în continuare - ODD)** din domeniul „Economic” (ODD 5, 8, 9, 10 și 17), dar și a celor conexe:

- **ODD 5** Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor
- *ODD - 5.a Efectuarea de reforme pentru garantarea femeilor drepturi egale asupra resurselor economice, accesului la proprietate și control asupra terenurilor și a altor forme de proprietate, serviciilor financiare, moștenirii și resurselor naturale, în conformitate cu legislația națională*
- **ODD 8** Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, precum și a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți:
- *ODD – 8.3. Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovația, și care încurajează*

¹⁰ [LP315/2022](#)

¹¹ [Obiectivele de Dezvoltare Durabilă](#)

formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare;

- *ODD - 8.10. Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți)*
- **ODD 9** Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației:
- *ODD 9.3. Creșterea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la serviciile financiare, inclusiv la credite accesibile, în vederea integrării acestora în lanțurile valorice și piețe externe;*
- **ODD 10** Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta:
- *ODD 10.5. Perfecționarea reglementării și monitorizării piețelor și instituțiilor financiare naționale și consolidarea implementării acestor reglementări;*
- **ODD 17** Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă:
- *ODD 17.3. Mobilizarea resurselor financiare suplimentare pentru dezvoltare.*

Concordanța cu angajamentele internaționale:

- În conformitate cu recomandările înaintate prin **Memorandumul cu privire la politicile economice și financiare semnat cu FMI**¹² la data de 04 aprilie 2023 cu modificările ulterioare, SNIF 2030, va îndeplini angajamentul stipulat la pct. 27. privind „Luarea măsurilor în vederea îmbunătățirii incluziunii financiare.”

Concordanța cu prioritățile guvernamentale și celelalte documente de planificare și de politici publice:

- Angajamentele asumate în cadrul **Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și în alte acorduri încheiate cu UE**.¹³ Este important să se ia în considerare documentele relevante ale UE, cum ar fi Strategia UE pentru IMM-uri pentru o Europă durabilă și digitală, Noua strategie industrială pentru Europa, Pactul Verde European, Modelarea viitorului digital al Europei și Viziunea privind Parteneriatul Estic dincolo de 2020: Consolidarea rezilienței - un Parteneriat Estic care să ofere beneficii pentru toți. Aceste documente furnizează orientări și priorități pentru dezvoltarea economică și socială durabilă.
- **Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025 – 2029 (PNA)**¹⁴, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025. Acesta este principalul document care definește prioritățile de reformă, pașii concreți și termenii necesari pentru realizarea acțiunilor asumate în procesul de pregătire pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană. **Clusterul 1.** Valori fundamentale din PNA include Criteriul economic¹⁵, care reprezintă o componentă fundamentală a procesului de aderare la Uniunea Europeană, evaluând capacitatea țării de a dezvolta o economie de piață funcțională și de a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței unice europene. În blocul tematic 1.3 “Funcționarea pieței financiare” din cadrul Criteriului Economic se menționează despre îmbunătățirea incluziunii financiare.
- **Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027**¹⁶. Obiectivul strategic al acesteia fiind de a accelera semnificativ creșterea economică a Republicii Moldova, a promova o incluziune mai largă a tuturor grupurilor sociale și a domeniilor geografice în procesele economice și consolida în continuare reziliența economică a țării prin relații economice, investiționale și comerciale mai strânse cu UE.
Subdomeniul 1.2: *Competitivitatea sectorului de afaceri: Reforma 1.2.5-8: Consolidarea sistemului public de sprijin al IMM-urilor, sporind eficiența și relevanța sprijinului guvernamental oferit*

¹² [LOI_MEFP_TMU_rom-Dec24.pdf](#)

¹³ [ACORD DE ASOCIERE între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte](#)

¹⁴ [PNA 2025-2029](#)

¹⁵ [cluster_1_partea_narativa_din_28.05.2025.pdf](#)

¹⁶ [HG260/2025](#)

antreprenorilor pentru a impulsiona competitivitatea are drept obiectiv final de a reduce dependența IMM-urilor de garanțiile sub formă de active fixe, a debloca noi canale de finanțare și reduce costurile de împrumut, amplificând astfel incluziunea financiară și competitivitatea în sectorul IMM-urilor din Moldova.

- **Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027** (Programul PACC 2027)¹⁷. SNIF 2030 va fi aliniată cu PACC 2023-2027, în special cu **Obiectivul general 2. Facilitarea accesului la finanțare și creșterea competitivității produselor/serviciilor locale, inclusiv pe piețele externe.**
- **Strategia națională de dezvoltare economică 2030 (SNDE 2030)**¹⁸. SNIF 2030 va fi aliniată cu **Obiectivul 1** din SNDE 2030: *Crearea unui mediu favorabil pentru antreprenoriat și investiții și pregătirea economiei pentru aderarea la Uniunea Europeană*, care se bazează pe o serie de direcții și măsuri care ținesc de diversificarea spectrului de servicii financiare accesibile, inclusiv prin dezvoltarea și promovarea activă a soluțiilor de creditare nebanară și Fintech.
- **Strategia de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023–2030 (STDM)**¹⁹. SNIF 2030 va fi aliniată Strategiei menționate și va susține eforturile de asigurare a unui spațiu cibernetic securizat, a dezvoltării economiei digitale și fortificării cunoștințelor și a competențelor la nivelul întregii societăți privind utilizarea oportunităților de interacțiune digitală între instituții, cetățeni și mediul de afaceri. SNIF 2030 va sprijini obiectivele STDM, inclusiv:
 - **OG1.** Dezvoltarea unei societăți digitale;
 - **OG3.** Crearea unei economii digitale inovatoare și reziliente.

Dezvoltarea mediului de afaceri favorabil startup-urilor digitale prin actualizarea cadrului de politici și normativ în strânsă cooperare cu comunitatea startup-urilor pentru dezvoltarea unui mediu de afaceri favorabil, inclusiv prin instituirea de sandbox-uri și hub-uri inovatoare pentru dezvoltarea anumitor verticale, cum ar fi FinTech, AgriTech, HealthTech, vor face startup-urile naționale competitive pe plan internațional. Această direcție de acțiune va avea un impact pozitiv asupra diverselor sectoare ale economiei naționale, va favoriza identificarea nișelor și parteneriatelor în diferite industrii, pentru adoptarea inovației digitale.

- **Strategia de dezvoltare „Educația 2030” și a Programului de implementare a acesteia pentru anii 2023-2025**²⁰ trasează politicile Guvernului în domeniul educației, descrie conținutul și mecanismul de realizare a acesteia și determină impactul asupra sistemului de educație, al societății și al statului, pentru a optimiza formarea intelectuală, culturală și profesională a cetățenilor. SNIF 2030 va fi aliniată Strategiei menționate și va susține:
 - **OG1.** Racordarea educației la cerințele și nevoile pieței muncii din perspectiva dezvoltării sustenabile, prin restructurarea mecanismelor de dezvoltare a capitalului uman (pct. 8 Promovarea educației antreprenoriale, economice și financiare la toate nivelurile sistemului de învățământ);
 - **OG7.** Asigurarea oportunităților de învățare și educație pentru toți cetățenii pe tot parcursul vieții în context formal, non-formal și informal.
- **Subsecvent, SNIF 2030 va asigura corelarea cu alte documente de politici sectoriale și acte normative, inclusiv în proces de elaborare, în vederea asigurării coeziunii între dezvoltarea sectorului financiar cu alte domenii cheie:**

- Strategia națională de dezvoltare a pieței de capital pentru perioada 2025 – 2030, adoptată prin Legea nr. 167/2025.²¹

¹⁷ [HG653/2023](#)

¹⁸ [HG393/2024](#)

¹⁹ [HG650/2023](#)

²⁰ [HG114/2023](#)

²¹ [Legea 167/2025](#)

- Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 71/2023.²²
- Programul de activitate a Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28/2023.²³
- Legea nr. 189/2025 pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare).²⁴

6. Perioada planificată pentru elaborarea documentului de politici publice

Perioada planificată pentru elaborarea SNIF 2030:

- **iulie 2025 – septembrie 2025:** elaborarea proiectului preliminar al documentului de politici cu asistența Băncii Mondiale și consultarea cu Grupul de lucru interinstituțional, identificarea și informarea părților interesate.
- **septembrie – noiembrie 2025:** evaluarea proiectului Strategiei, angajarea părților interesate și organizarea procesului de consultări extinse cu acestea, comunicarea către publicul larg privind procesul de elaborare a Strategiei; elaborare în proiect a Programului de implementare a SNIF 2030 care va include planul de acțiuni pentru fiecare pilon.
- **decembrie 2025:** anunțarea proiectului de Lege privind aprobarea SNIF în ședința Secretarilor Generali, consultarea SNIF 2030 și a Programului de implementare a SNIF 2030 în modul stabilit de prevederile legale privind transparența în procesul decizional.
- **ianuarie 2026 – februarie 2026:** evaluarea și încorporarea tuturor propunerilor recepționate în procesul de avizare și consultare publică a SNIF 2030 și a Programului de implementare a SNIF 2030; expertizarea juridică și anticorupție a proiectului de Lege privind aprobarea SNIF 2030; definitivarea proiectului de Lege privind SNIF 2030 și a Programului de implementare a SNIF 2030.
- **martie 2026:** examinarea de către Guvern și înaintarea spre adoptare către Parlament a proiectului de lege privind aprobarea SNIF 2030, cu aprobarea ulterioară a Programului de implementare a SNIF 2030.

Posibilele condiționalități și constrângeri temporare depind de gradul de implicare al Structurii de guvernare a SNIF, în special, al grupurilor de lucru constituite pentru fiecare pilon, identificarea părților interesate relevante pentru elaborarea SNIF 2030, dar și de eficiența procesului de promovare și adoptare a documentului de către Parlament, etc.

7. Părțile implicate în elaborarea documentului de politici publice și mecanismele de asigurare a transparenței și a participativității

SNIF 2030 urmează a fi elaborată de către Banca Națională a Moldovei, în colaborare cu instituțiile semnatare ale Memorandumului de înțelegere (MoU) cu privire la elaborarea, implementarea și monitorizarea Strategiei Naționale de Incluziune Financiară, semnat la data de 28 iunie 2024, între Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare, Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Asociația Băncilor din Moldova.

Totodată, elaborarea SNIF 2030 este susținută de către Banca Mondială prin intermediul programului de asistență tehnică finanțată de Fondul Fiduciar MGROW²⁵.

În vederea asigurării unui proces decizional echitabil în elaborarea SNIF 2030, precum și a participării active a tuturor părților interesate, Banca Națională a Moldovei, la recomandarea FMI și a Băncii Mondiale, a creat o Structură Națională de Guvernare pentru elaborarea, implementarea și monitorizarea

²² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135819&lang=ro

²³ HP28/2023

²⁴ Legea 189/2025

²⁵ Moldova – Creștere, Reziliență și Oportunități pentru Bunăstare (M-GROW) a fost înființat pentru a oferi un mecanism coordonat de finanțare și sprijin pentru a ajuta Guvernul Republicii Moldova să facă investiții critice, să sporească competitivitatea și să consolideze instituțiile pentru dezvoltarea verde, reziliență și incluzivă a țării și integrarea regională în Europa.

SNIF a Republicii Moldova, formată din membrii instituțiilor parte a MoU menționat mai sus, dar și cu posibilitatea atragerii/integrării altor părți interesate în procesul de elaborare a SNIF.

Structura națională de guvernare va asigura elaborarea și coordonarea proiectului Conceptului, SNIF 2030 și Programului de implementare a SNIF 2030, dar și va asigura identificarea și integrarea altor părți interesate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

- Autorități direct implicate:

1. Banca Națională a Moldovei
2. Comisia Națională a Pieței Financiare
3. Ministerul Finanțelor
4. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
5. Ministerul Educației și Cercetării
6. Ministerul Muncii și Protecției Sociale
7. Asociația Băncilor din Moldova
8. Guvernul, Consiliul economic pe lângă Prim-ministru
9. Parlamentul, Comisia Economie, Buget și Finanțe

- Alte autorități publice și administrative centrale, organizații necomerciale, instituții publice și private, asociații de profil și organizații guvernamentale și neguvernamentale, identificate în procesul de consultare a părților interesate, cum ar fi:

10. Băncile licențiate
11. Entități financiare nebankare
12. Prestatori de servicii de plată nebankari
13. Ministere de profil și alte instituții publice
14. Autoritățile teritoriale
15. Companii Fintech, laboratoare digitale
16. Companii de telecomunicații mobile
17. Universități și instituții preuniversitare
18. Mass-media
19. Serviciul guvernamental de plăți electronice
20. Agenția de Guvernare Electronică
21. Agenția Servicii Publice
22. Asociații/Organizații neguvernamentale naționale și regionale

- Parteneri de dezvoltare

23. Banca Mondială
24. Fondul Monetar Internațional
25. Alți donatori, parteneri de dezvoltare și suport.

Principiul transparenței în procesul decizional va constitui fundamentul esențial al elaborării SNIF 2030 și va contribui la conceptualizarea unor decizii echilibrate în corespundere cu interesele comunității și a societății în ansamblu. Procesul de elaborare, inclusiv concepere și întocmire propriu-zisă, a documentului va fi derulat în strictă concordanță cu cadrul normativ național, și anume:

- Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional;
- Hotărârea Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional;
- Legea nr.100/2017 privind actele normative, care descrie etapele de legiferare a proiectelor de acte normative, inclusiv procesul consultărilor publice;

- Hotărârea Guvernului nr.610/2018 privind aprobarea Regulamentului Guvernului, ce prevede regulile de elaborare și promovare a actelor normative de către Guvern, inclusiv consultările publice, precum și relația dintre Guvern și societatea civilă;
- Hotărârea Guvernului nr.386/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la planificarea strategică.

Etapele de consultare publică a proiectului SNIF 2030:

- 1.** Consultarea și coordonarea proiectului Conceptului SNIF 2030 cu Cancelaria de Stat și Consiliul național de dezvoltare durabilă: **iulie - august 2025;**
- 2.** Plasarea pe particip.gov.md și site-urile web oficiale ale BNM și Ministerului Finanțelor a Conceptului SNIF 2030, coordonat de către Cancelaria de Stat și a anunțului privind inițierea elaborării proiectului SNIF 2030: **septembrie 2025;**
- 3.** Anunțarea în ședința Secretarilor Generali și plasarea spre consultare publică a proiectului SNIF 2030 pe platforma particip.gov.md și site-urile web ale BNM și Ministerului Finanțelor: **decembrie 2025.**